

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060205

DOM
2022-03-10
Stockholm

Mål nr
M 2236-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-02-01 i mål nr M 1233-20, se bilaga A

PARTER

Klagande
GBH

Motpart
Miljö- och byggnämnden i Strömstads kommun

SAKEN
Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1791074

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

GBH har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om utdömande av vite.

Miljö- och byggnämnden i Strömstads kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

GBH har i huvudsak anfört följande. Hon har varit sjuk och lider allttjämt av biverkningarna av corona, varför hon inte har kunnat utföra samtliga åtgärder enligt föreläggandet. Hon har inte tillåtits komma till Sverige under coronapandemin. Några av åtgärderna är utförda och trapphuset är rivet.

Miljö- och byggnämnden har i huvudsak anfört följande. **GBH** har inte inkommit med en fullständig utredning av fuktskador och mikrobiell påväxt enligt punkten 2 i vitesföreläggandet (MBN 73 §). En sådan utredning är nödvändig för att konstatera skadornas omfattning och ta ställning till vilka åtgärder som behöver vidtas. Det läkarintyg som **GBH** har uppvisat ger inte stöd för att hennes sjukdomstillstånd förhindrat henne att fullfölja föreläggandet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Det aktuella föreläggandet har tidigare varit föremål för prövning här (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 15 oktober 2020 i mål nr M 2867-20). I enlighet med de bedömningar som då gjordes anser Mark- och miljööverdomstolen att föreläggandet är lagligen grundat, har riktats mot och delgetts rätt adressat samt fått laga kraft.

Punkten 2 av föreläggandet, som nu är föremål för prövning, ålägger **GBH** att genomföra en utredning och ge in den i skrift till miljö- och byggnämnden. Det bestämdes ett löpande vite om 50 000 kr för varje 30-dagarsperiod som överträd-

else kan konstateras. Ansökan om utdömande av vite avsåg totalt 250 000 kr för fem perioder under tiden den 1 oktober 2019 – 28 februari 2020.

Mark- och miljööverdomstolen anser att föreläggandet är tydligt och gör liksom mark- och miljödomstolen bedömningen att utredningen visar att GBH inte givit in tillfredsställande utredning till nämnden. Vitesföreläggandet avseende punkten 2 har således överträtts. Mark- och miljööverdomstolen anser vidare, i likhet med mark- och miljödomstolen, att det läkarintyg som GBH åberopat inte visar att hon varit förhindrad att följa föreläggandet.

Det föreligger inte hinder mot att, i den nu aktuella situationen, i ett sammanhang döma ut vite för flera perioder (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 8 oktober 2021 i mål nr P 4440-20 och rättsfallet MÖD 2008:8).

Mark- och miljödomstolen jämkade vitet och ålade GBH att betala 150 000 kr i stället för yrkade 250 000 kr. Det saknas skäl för ytterligare jämkning.

Sammanfattningsvis ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-03-31

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Ingrid Åhman, Lars Olsson, referent, och Henrik Jonsson.

Föredraganden har varit Stina Bagge.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-02-01
meddelad i
Vänerns borg

PARTER

Sökande

Miljö- och byggnämnden i Strömstads
kommun

Motpart

GBH

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller ansökan delvis och förpliktigar GBH att till staten utge förelagt vite om 150 000 (etthundrafemtiotusen) kronor.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Strömstads kommun (nedan nämnden) förelade i beslut den 21 mars 2019, § 73, GBH, 251168-2226, att i flerbostadshuset på fastigheten Blåmesen 13:

1. Åtgärda mögelskador i den lägenhet i vilken Lukman Yousef är hyresgäst i skrivande stund, samt ombesörja tillfredställande ventilation av lägenheten och fungerande uppvärmning av badrummet. För att ventilation ska anses vara tillfredställande ska luftflödet inte understiga 0,5 rumsvolymer per timme och uteluftsflödet ska inte understiga 0,35 liter luft per sekund per kvadratmeter golvarea. Mögelskador och ventilation ska åtgärdas av sakkunnig med dokumenterad kompetens inom området. För att temperaturen i badrummet ska anses vara tillfredställande ska temperaturen inte understiga 18 °C mätt som operativ temperatur. Åtgärderna ska vara utförda senast 60 dagar efter beslutet vunnit laga kraft. Beslutet förenas med ett löpande vite om 20 000 kronor för varje 30 dagarsperiod som överträdelse kan konstateras, räknat från 60 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft.
2. Låta oberoende konsult genomföra en utredning av fuktskador och mikrobiell påväxt. Utredningen ska inkludera samtliga utrymmen som nyttjas som bostäder och samtliga utrymmen från vilka mikroorganismer eller mikrobiell lukt befaras kunna spridas till bostäder eller andra rum där människor vistas stadigvarande. Utredningen ska utföras av sakkunnig med dokumenterad kompetens inom utredningar av fuktskador och mikrobiell påväxt. Utredningen ska skriftligen vara miljö- och byggnämnden tillhanda senast 90 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft. Beslutet förenas med ett löpande vite om 50 000 kronor för varje 30 dagarsperiod som överträdelse kan konstateras, räknat från 90 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har ansökt om att vite döms ut om 20 000 kr vad avser punkten 1 för varje 30-dagarsperiod som överträdelse enligt nedan kan konstateras:

1. 30 augusti 2019 – 30 september 2019
2. 1 oktober 2019 – 30 oktober 2019
3. 31 oktober 2019 – 29 november 2019
4. 30 november 2019 – 29 december 2019
5. 30 december 2019 – 28 januari 2020
6. 29 januari 2020 – 28 februari 2020

Nämnden har även ansökt om att vite döms ut om 50 000 kr för varje 30-dagarsperiod som överträdelse av punkten 2 kan konstateras enligt nedan:

1. 1 oktober 2019 – 30 oktober 2019
2. 31 oktober 2019 – 29 november 2019
3. 30 november 2019 – 29 december 2019
4. 30 december 2019 – 28 januari 2020
5. 29 januari 2020 – 28 februari 2020

Nämnden har till stöd för ansökan anfört bl.a. följande. Fastighetsägaren har ordnat värme i badrummet, tagit bort mögelskadat material i sovrummet och monterat luftdon för självdrag i lägenheten.

Fastighetsägaren har i yttrande vidarebefordrat information från Ventilationsgruppen. Av informationen framgår att friskluftsventiler och PAX-fläktar har installerats i flerbostadshuset. Att friskluftsventiler har tillkommit i den lägenhet som avses i punkten 1 har konstaterats av miljö- och hälsoskyddsavdelningen vid platsbesök den 21 augusti 2019 och den 24 augusti 2020. Någon provtagning eller annan dokumentation som bekräftar att det finns en fungerande och tillfredsställande luftväxling i lägenheten har emellertid inte inkommit till nämnden. Att luftväxlingen fungerar tillfredsställande har därmed inte kunnat konstateras.

Att lägenheten inte bedöms klara luftomsättningen utifrån rådande förhållanden framgår av e-postmeddelande den 25 september 2019 från Ventilationsgruppen, det företag som fastighetsägaren anlitat för ventilationsrelaterade frågor. Beträffande hur mätning av luftflödet ska utföras har nämnden vid återkommande tillfällen meddelat fastighetsägaren att den bl.a. kan utföras som en teoretisk beräkning. Trots upprepade löften från fastighetsägaren och ombud att inkomma med uppgifter, samt påminnelser via e-post, personliga möten och telefonsamtal, har dokumentation om luftomsättningen inte översänts nämnden.

Till stöd för ansökan har även redovisats tillsynsprotokoll från den 12 januari 2021 av vilket framgår att nämnden vid tillsynsbesök upplevt ventilationen som bristfällig.

Avseende punkt 2, utredning av fuktskador och mikrobiell påväxt, översändes 9 augusti 2019 en utredning till nämnden. Utredningen bedömdes vara bristfällig till följd av att den endast omfattade delar av ett sovrum i en av lägenheterna. Fastighetsägaren uppmanades att komplettera utredningen så att den uppfyllde punkt 2, det vill säga inkludera samtliga utrymmen som nyttjas som bostäder och samtliga utrymmen från vilka mikroorganismer eller mikrobiell lukt befaras kunna spridas till bostäder eller andra rum där människor vistas stadigvarande. Kompletterande utredning för lägenheterna i flerbostadshuset översändes 28 augusti. Även denna utredning bedömdes bristfällig eftersom den inte inkluderade samtliga utrymmen enligt punkt 2. Någon komplett utredning har emellertid inte översänts till nämnden.

Ändamålet med vitet har inte förlorat sin betydelse. Nämnden anser därför att fullt vitesbelopp bör dömas ut.

GBH har bestritt yrkandena och har som grund för sitt bestridande i huvudsak anfört följande. Hon har varit sjuk under perioden juli 2019 till mars 2020. Lägenheten var klar i god tid innan fristen för vitesföreläggandets fullgörande löpte ut. Karlsgatan har ingen elektrisk ventilation utan självdrag. Luftventiler är monterade i trapphuset till badrummen i lägenheterna och i badrummen har monterats elektrisk ventilation. Firman som utförde arbetena har uppgett att det är mycket svårt att mäta in- och utluften per sekund som kommunen kräver. Vad gäller ventilationen på Storgatan är den nya ventilationen med kraftfullare motor installerad efter fyra månaders beställningstid. Hon har tidigare i ärendet skickat in alla dokument från ventilationsföretaget och kvitteringar.

Till stöd för sitt bestridande har GBH kommit in till domstolen med bl.a. sjukintyg och bilder som bl.a. ska visa att lägenheten har åtgärdats.

DOMSKÄL

I mål om utdömmande av vite har mark- och miljödomstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat och om föreläggandet har överträtts. Om föreläggandet inte har följts ska domstolen pröva om adressaten har haft rättslig och faktisk möjlighet att följa föreläggandet. Domstolen ska dessutom pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse och beakta om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Ett vitesföreläggande kan underkännas endast om det inte tillkommit i laga ordning eller om det innehåller något väsentligt eller uppenbart fel. Vitesföreläggandet är lagligen grundat och innehåller inte några sådana uppenbara oriktigheter.

Fråga är om ett löpande vite. Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 18 februari 2020 i mål M 2867-20 vid prövning av ansökan om utdömmande av vite baserat på samma vitesföreläggande som i nu aktuellt mål funnit att tidpunkten för delgivning inträffade vid en tidigare tidpunkt än vad nämnden angett i sin ansökan. Därmed har även tidpunkten för vitesföreläggandets fullgörande inträffat vid en tidigare tidpunkt. Att nämnden ansökt om utdömmande av vite för en period som inträffat senare än när skyldighet att utge vite enligt vitesföreläggandet uppkommit har i Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 18 februari 2020 i mål M 2867-20 dock inte medfört att ansökan avvisats eller avslagits.

Vad gäller föreläggandets punkten 1 har nämnden endast lagt omständigheter hänförliga till ventilation till grund för ansökan. Föreläggandet är i denna del utformat som ett krav på ombesörjande av tillfredsställande ventilation på sådant sätt att vissa mätdata uppfylls. Något krav på dokumentation av uppfyllande av den ovan beskrivna åtgärden framgår dock inte av föreläggandet.

Bevisbördan för att vitesföreläggandet överträtts åvilar nämnden och inte GBH. Att friskluftsventiler tillkommit i den lägenhet som avses i punkten 1 är ostridigt. Såvitt mark- och miljödomstolen kan bedöma framgick dock inte nämnda omständighet av handlingarna i det mål som Mark- och miljööverdomstolen hade att bedöma i ovannämnt mål M 2867-20.

Till stöd för att föreläggandet inte har uppfyllts har nämnden bl.a. redovisat mail från Ventilationsgruppen den 25 september 2019. Mailet är avfattat vid en tidpunkt då någon skyldighet att betala vite enligt gjorda ansökningar ännu inte uppkommit. Nämnda mail kan därför inte tas till intäkt för att vitesföreläggandet inte uppfyllts vid de tidpunkter som är relevanta för prövningen av ansökningarna. Då det numera framkommit att friskluftsventiler tillkommit kan mailet såsom det är utformat inte ligga till grund för bedömningen av huruvida vitesföreläggandet överträtts ens vid en tidigare tidpunkt.

Att ventilationen upplevts som bristfällig vid tillsynsbesök i januari 2021 medför inte heller att det kan anses styrkt att vitesföreläggandet överträtts. Inte heller på annat sätt har nämnden visat detta. Ansökan vad avser punkten 1 kan därför inte bifallas.

Vad avser föreläggandet punkten 2 framgår av handlingarna i målet att tillfredsställande utredning inte inkommit och att vitesföreläggandet alltså har överträtts.

GBH har till stöd för bestridande av ansökan åberopat läkarintyg av vilket framgår att hon varit svårt sjuk under perioden juli 2019 till mars 2020. Nämnda läkarintyg ger dock inte stöd för att hennes sjukdomstillstånd skulle ha varit sådant att hon därigenom skulle ha varit förhindrad att fullfölja föreläggandet. Hon har därför inte haft giltig ursäkt för att inte följa föreläggandet.

Mark- och miljödomstolen anser med hänsyn till att Gulnaz Bibi Husain till viss del fullgjort föreläggandets punkten 2 samt med hänsyn till summan av de vitesbelopp som är aktuella att det finns skäl för att jämka vitet. Ett jämkat vite ska därför dömas ut i enlighet med domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 22 februari 2021.

Titti Heina

Domstolens avgörande har beslutats av rådmannen Titti Heina, ordförande.

Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.